

Česká společnost pro mezinárodní právo
www.csmp-csil.org E-mail: CSMP@seznam.cz

Slovo úvodem

Vážené členky, vážení členové ČSMP,

dostáváte do rukou první číslo Bulletinu České společnosti pro mezinárodní právo. Cílem tohoto Bulletinu je přinášet vám pravidelné zprávy o realizovaných či chystaných akcích ČSMP a také o novinkách v oblasti mezinárodního práva. Bulletin by měl vycházet cca čtyřikrát až pětkrát ročně tak, aby vždy pokryl období dvou až tří měsíců.

Bulletin ČSMP je otevřen příspěvkům všech členek a členů společnosti i externích autorů, kteří se zajímají o mezinárodní právo a chtějí by přispět informací či stručným článkem. Bulletin ČSMP nemá ambici stát se vědeckým „rivovatelným“

Česká společnost pro mezinárodní právo (ČSMP)

Česká společnost pro mezinárodní právo (ČSMP) je dobrovolná organizace vědeckých, vědecko-pedagogických a odborných pracovníků v oboru mezinárodního práva v České republice. Společnost byla založena v roce 1993 jako nástupkyně Československé společnosti pro mezinárodní právo při ČSAV.

ČSMP je vědeckou společností při Akademii věd ČR, působí a získává prostředky prostřednictvím Rady vědeckých společností České republiky.

ČSMP úzce spolupracuje s Českou pobočkou International Law Association (ILA) a se zahraničními společnostmi obdobného zaměření. Prostřednictvím svých členů zastupuje českou nauku mezinárodního práva v mezinárodních

V tomto čísle najdete

Slovo úvodem	1
Česká společnost pro mezinárodní právo	1
Akce ČSMP	2
Publikace ČSMP	2
JUDr. Tomka předsedou MSD	3
Bývalý libérijský prezident Taylor shledán vinným ze zločinů podle mezinárodního práva	3

časopisem. Chce být nástrojem komunikace jak uvnitř společnosti, tak ve vztahu k širší veřejnosti.

Jakékoli náměty či připomínky k Bulletinu, stejně jako texty, které byste rádi viděli na jeho stránkách, zasílejte, prosím, na e-mail CSMP@seznam.cz. Předem vám děkuji za zájem a přeji hezké čtení.

Veronika Bílková
(Vědecká tajemnice ČSMP,
Editorka Bulletinu ČSMP)

vědeckých organizacích, na mezinárodních vědeckých kongresech a při jiných příležitostech.

Hlavním orgánem ČSMP je Valné shromáždění, které se schází jednou za tři roky. Poslední zasedání tohoto orgánu proběhlo v lednu 2012. Valné shromáždění volí sedmičlenný Výbor, který společnost řídí v mezidobí. V čele Výboru stojí předseda. Na činnost ČSMP dohlíží revizoři, které rovněž vybírá Valné shromáždění. Výbor i revizoři byli zvoleni v lednu 2012.

Od jara 2012 má ČSMP nově čestné předsednictvo. Členství v něm je vyhrazeno nejvýznamnějším představitelům české doktríny mezinárodního práva, kteří obvykle dlouhodobě působí nebo působili v zahraničí.

Akce ČSMP

Akce realizované na jaře 2012

V průběhu jara 2012 uspořádala ČSMP jednu přednášku. Tématem bylo *International Sales Law*, přednášejícím pak Prof. Larry Alan **Di Matteo** z University of Florida. Přednáška se uskutečnila 17. dubna. ČSMP zastupovala její místopředsedkyně, prof. Pauknerová z PF UK, která také celou přednášku zorganizovala.

V závěru měsíce, dne 24. dubna, se původně měla konat ještě jedna přednáška, a to přednáška prof. Federica Lenzeriniho z University degli Studi di Siena na téma *Protection of Indigenous People*. Přednášející účast z vážných rodinných důvodů odřekl, proto byla přednáška zrušena, za což se členkám a členům ČSMP omlouváme.

Publikace ČSMP

Česká ročenka mezinárodního práva veřejného a soukromého (Czech Yearbook of Public and Private International Law)

Od roku 2010 vydává ČSMP Českou ročenku mezinárodního práva veřejného a soukromého (Czech Yearbook of Public and Private International Law). Ročenka vychází pravidelně ve druhé polovině roku a je celá v anglickém jazyce.

Cílem Ročenky je nabídnout zajímavé texty členům ČSMP a současně upozornit na aktivity ČSMP a na českou tradici mezinárodního práva nečleny společnosti z České republiky i ze zahraničí. Ve snaze dosáhnout tohoto cíle nabízí Ročenka nejen studie a články z oblasti mezinárodního práva, ale i recenze knih českých autorů (vydaných v češtině či jiném jazyce), soupis knih a článků českých autorů vydaných v předchozím roce a přehled relevantní české praxe týkající se mezinárodního práva za předchozí rok.

Ročenka vychází ve dvou formách. Pro čtenáře, kteří dávají přednost tištěné verzi, je k dispozici

Akce chystané na jaro/léto 2012

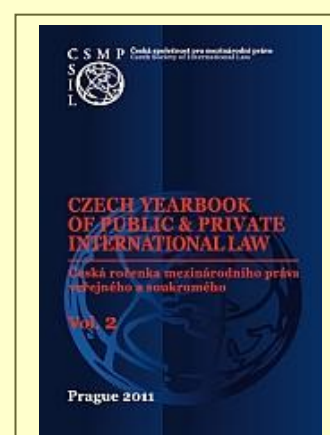
Na období května a června 2012 chystá ČSMP dvě přednášky, shodně zaměřené na novinky z oblasti azylového a uprchlického práva.

Dne **23. května** 2012 se bude konat přednáška na téma *Dublnský systém ve světle evropské ochrany lidských práv*, kterou přednese Doc. Mag. phil. Dr. iur. Harald Christian **Scheu**, Ph.D., z katedry evropského práva Právnické fakulty UK.

Dne **5. června** 2012 proběhne přednáška věnovaná *Budoucnosti definice uprchlíka v mezinárodním právu*, kterou přednese JUDr. Věra **Honusková**, Ph.D., z katedry mezinárodního práva Právnické fakulty UK.

knižní podoba Ročenky. Členové ČSMP dostávají Ročenku zdarma (po uhrazení příspěvku za daný rok), ostatní zájemci si ji mohou zakoupit např. prostřednictvím e-shopu Právnické fakulty (www.pfuk-shop.cz). Vedle toho je Ročenka v plném znění online (www.cyil.cz).

V současné době se připravuje **třetí svazek** Ročenky za rok 2012. Příspěvky na libovolné relevantní téma lze zasílat do **31. května 2012** na adresu CYIL@email.cz Ročenka vyjde ve druhé polovině roku 2012.

JUDr. Tomka předsedou MSD

Kamila Šrolerová

Dne 6. února 2012 bylo zvoleno nové vedení Mezinárodního soudního dvora. Do čela této velmi významné instituce byl zvolen soudce MSD JUDr. Peter Tomka, CSc., významný slovenský právník a diplomat.

S jistou pýchou můžeme konstatovat, že JUDr. Tomka je absolvent Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, kde také v období od roku 1979 do roku 1986 působil na katedře mezinárodního práva.

Nový předseda Mezinárodního soudního dvora byl zvolen na tříleté období od r. 2012 do r. 2015.

Mezinárodní soudní dvůr je hlavní soudní orgán OSN se sídlem v Haagu. Dr. Tomka úspěšně obhajoval Slovenskou republiku ve sporu o vodní dílo Gabčíkovo–Nagymaros. Působil jako velvyslanec při Stálé misi Slovenské republiky při OSN v New Yorku.

JUDr. Peter Tomka – předseda MSD

Jako soudce MSD působil od roku 2004. Dne 10. listopadu 2011 byl znovu zvolen do této významné instituce na dalších 9 let, tedy do roku 2021.

S ČR má JUDr. P. Tomka řadu kontaktů, mimo jiné je členem vědecké rady PF UK v raze a a členem Advisory Board České ročenky mezinárodního práva veřejného a soukromého, kterou vydává ČSMP.

V minulosti byl dlouholetým členem Československé společnosti pro mezinárodní právo.

Česká společnost pro mezinárodní právo si tímto dovoluje vyjádřit gratulaci k takto významné pozici JUDr. Petra Tomky a popřát mu mnoho úspěchů v další práci.

Bývalý liberijský prezident Taylor shledán vinným ze zločinů podle mezinárodního práva

Veronika Bílková

Ve čtvrtek 26. dubna 2012 vynesl Zvláštní soud pro Sierra Leone (Special Court for Sierra Leone) zasedající v Haagu rozsudek, ve kterém shledal bývalého prezidenta Libérie Charlese A. Taylora vinným z napomáhání (aiding and abetting) při spáchání jedenácti zločinů podle mezinárodního práva a z plánování (planning) těchto zločinů.

Jedná se o zločiny proti lidskosti (vražda, znásilňování, sexuální otroctví, jiné nelidské činy a zotročování), porušení společného článku 3 Ženevských úmluv a Dodatkového protokolu II k těmto úmluvám (akty terorismu, násilí proti životu či zdraví osob, útoky proti osobní důstojnosti, kruté zacházení s chráněnými

osobami a plenění) a jiná závažná porušení mezinárodního humanitárního práva (nábor dětských vojáků mladších 15 let). Původně byl Charles Taylor viněn ještě z šesti dalších zločinů, ty ale byly z obžaloby vypuštěny již v roce 2006.

Ke všem uvedeným zločinům došlo během občanské války ve Sierra Leone, která probíhala v letech 1991–2002. Taylor, který v dané době nejprve velel povstalecké skupině Libérijská národní vlastenecká fronta (NPFL) a později, od roku 1997, byl prezidentem Libérie, sice v této válce přímo nebojoval, od počátku ale aktivně podporoval rebely z Revoluční sjednocené fronty (RUF), která svrhla původní sierraleonskou vládu.

Činil tak z čistě ziskových důvodů – rebelové mu za jeho podporu platili diamanty, které se těží na východě a jihovýchodě Sierra Leone a kvůli nimž se konfliktu také přezdívá válka za krvavé diamanty.

Některé zdroje tvrdí, že Taylor občanskou válku v Libérii nejen podporoval, ale dokonce sám vyvolal. Libérijci měli také ve Sierra Leone zavést praxi amputace končetin a jiných částí těla, jimiž konflikt neslavně proslul. Tyto skutečnosti se během řízení prokázat nepodařilo. Stejně tak Zvláštní soud pro Sierra Leone nedoložil, že by se Taylor do zločinů páchaných ve Sierra Leone sám zapojoval, nařizoval je, nebo že by byl alespoň součástí zločinného spolčení směřujícího k páchání těchto zločinů. Rozsudek tak zní „jen“ na napomáhání a plánování zločinů.

Zvláštní soud, který řízení s Taylorem z bezpečnostních důvodů přesunul z Freetownu do Haagu, prozatím rozhodl pouze o vině obžalovaného. Stanovená výše trestu bude oznámena teprve za měsíc, 30. května 2012. Odhady se značně liší, obvykle se ale očekává, že Taylor bude odsouzen k odnětí svobody v trvání

více než 10 let. To by odpovídalo dosavadní praxi Zvláštního soudu, který zvláště v porovnání s Mezinárodními trestními tribunály pro bývalou Jugoslávii a, v menší míře, pro Rwandu, má tendenci být k obžalovaným spíše přísnější. V řízeních, která jsou již ukončena, padly tresty dosahující až 52 let odnětí svobody. Již nyní je známo, že Taylor si svůj trest neodpyká ani v Libérii, ani ve Sierra Leone, ale ve Velké Británii.

Řízení s Charlesem Taylorem si zaslouží pozornost, neboť je v jistém smyslu přelomové. Jde totiž o první skutečně férové řízení vedené před mezinárodním, resp. smíšeným trestním tribunálem, ve kterém byl odsouzen bývalý nejvyšší představitel státu. Krátké ohlédnutí do historie tento závěr potvrzuje.

Adolf Hitler unikl trestnímu stíhání před Norimberským tribunálem sebevraždou. Japonský císař Hirohito před Tokijským tribunálem nikdy nestanul z politických důvodů. Bývalý jugoslávský a později srbský prezident Slobodan Milošević zemřel v cele Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii před vynesením rozsudku. Současný súdánský prezident Omar Hasan Al-Bašír je sice formálně obviněn Mezinárodním trestním soudem, vzhledem k tomu, že stále pobývá v Súdánu, však řízení proti němu neběží. Další bývalí vůdci států (Nicolae Ceausescu, Saddám Husajn či Muamar Kaddáfí) byli buď souzeni na vnitrostátní úrovni, nebo řízení proti nim nerespektovalo principy spravedlivého procesu, popř. byli popraveni či ubiti k smrti bez jakéhokoli soudu. Největší část představitelů států, kteří měli krev na rukou (Josef V. Stalin, Pol Pot aj.), pak soudnímu řízení za svého života nečelila vůbec.

Ačkoli je tak odsouzení bývalého liberijského prezidenta „velkým krokem pro Taylora, malým krokem pro lidstvo“, jedná se o krok zcela zásadní a, snad, i precedenční. Stávajících i bývalých hlav států, které neváhaly v zájmu posílení osobní moci a rozšíření svého majetku obětovat lidské životy a nařít sebevětší krutosti, bohužel vždy bylo a stále je ve světě dost a dost. Rozsudek Zvláštního soudu pro Sierra Leone by mohl přispět k tomu, že v budoucnu budou mít takoví lidé těžší postavení a budou vstaveni výrazně vyššímu riziku trestního postihu.

